

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВИТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачєво). Мукачєво : Вид-во МДУ, 2025. 530 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

МАЛЕЦЬ О.О., МАЛЕЦЬ Н.Б. КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЗАКАРПАТТЯ КРИЗЬ ПРИЗМУ АРХЕОЛОГІЧНИХ АРТЕФАКТІВ ПІЗНЬОБРОНЗОВОГО ТА РАННЬОЗАЛІЗНОГО ПЕРІОДУ	456
МЕДВІДЬ Л.І., АЛМАШІ В.В. ІНФРАСТРУКТУРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ ПАРКІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	459
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., БІДЗІЛЯ А. І. ВПЛИВ ГНУЧКОГО УПРАВЛІННЯ НА АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ	461
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., ВОЛК О.О. РЕКРЕАЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ТЕРИТОРІЙ НА ОСНОВІ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	463
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., ПОГАСІЙ А.В. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	465
МОВЧАН К.М., ВЛАСЕНКО В.О. БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ЯК ПРОСТІР КУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	467
МОРГУН А.В., ЖАБКО В.В. ДОКУМЕНТНІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК НЕВІД'ЄСНА СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	469
МОРГУН А.В., ЖАБКО В.В. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТРУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	470
МОРГУН А.В., ЦУПРА Д. І. ЕЛЕКТРОННЕ КАДРОВЕ ДІЛОВОДСТВО ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	472
МОРГУН А.В., ЦУПРА Д. І. ЕЛЕКТРОННІ ТЕХНОЛОГІЇ У СУЧАСНОМУ КАДРОВОМУ ДІЛОВОДСТВІ	474
ПАЛИНЧАК-КУТУЗОВА В.В. МУЗЕЙ ЯК ОБ'ЄКТ ГАСТРОТУРИЗМУ	476
ПАНКОВА О.М., УДВОРГЕЛІ Л.І., РЯБЕЦЬ М.М. РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ ЗБИВНОГО ДЕСЕРТУ ПРОФІЛАКТИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ПЮРЕ АЙВИ В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	479
ПАНКОВА О.М., ШИМАНСЬКИЙ О.В. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ФРАНЧАЙЗИНГУ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	471
ПАПП В., БОШОТА Н., МАРИНА І. ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ	484
ПАПП В., БОШОТА Н., ОРБАН Я. РОЛЬ КЛАСТЕРІВ У КОМПЛЕКСНОМУ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ	486
ПАПП В., БОШОТА Н., РЯБЕЦЬ О. РОЛЬ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ У РОЗВИТКУ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ВИДІВ ТУРИЗМУ	488
ПАУЛИК А. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	489
ПАУЛЬО Е.В., РУБШІ М.А. ОРГАНІЗАЦІЯ ГОТЕЛЬНО РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ – СУЧАСНІ ПІДХОДИ	491
ПРОКОПОВИЧ Л.С., БЕЛЕНЬ І. І. БІБЛОХАБ – СУЧАСНИЙ БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ, ВІЛЬНИЙ І ДОСТУПНИЙ БІБЛІОТЕЧНИЙ ПРОСТІР	494
ПРОКОПОВИЧ Л.С., ХИМИНЕЦЬ А.М. ДОКУМЕНТ: ІНФОРМОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА НОРМАТИВНА БАЗА	496
ПРОКОПОВИЧ Л.С., ХИМИНЕЦЬ А.М. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ В КЕРУВАННІ ДОКУМЕНТАЦІЄЮ	498
РОГЛЄВ Й.Й. СУЧАСНИЙ СТАН ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	500

РОЗДІЛ 4
**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ,
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

управління дозволяє адміністративним підрозділам стати не лише сервісною, а й стратегічною функцією організації. Подальші дослідження доцільно зосередити на емпіричному аналізі впровадження agile у державному управлінні, великих корпораціях та в контексті міжкультурного менеджменту.

Література:

1. Пескова, А. О. (2020). Гнучке управління в організаціях: особливості впровадження та вплив на ефективність. *Економіка та держава*, №11, с. 47–51.
2. Козак, Л. В., & Боровик, О. І. (2021). Діджиталізація управління адміністративними процесами в умовах цифрової трансформації. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*, №6, с. 85–90.
3. Юрченко, Т. О. (2022). Agile як нова управлінська парадигма: концептуальні основи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*, №49, с. 105–110.

УДК 338.48:008

МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І.

кандидат економічних наук, старший викладач
кафедри менеджменту, управління
економічними процесами та туризму,
Мукачівський державний університет,

ВОЛК О.О.

здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 242 «Туризм»
Мукачівський державний університет

**РЕКРЕАЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ТЕРИТОРІЙ НА ОСНОВІ КУЛЬТУРНОЇ
СПАДЩИНИ**

Культурна спадщина є важливим ресурсом для розвитку туристично-рекреаційного потенціалу територій. Об'єкти матеріальної та нематеріальної спадщини – історико-архітектурні пам'ятки, місцеві традиції, ремесла, релігійні святині, культурні ландшафти – формують унікальність регіону та сприяють зростанню його привабливості для відвідувачів. Водночас ефективне використання такого ресурсу стикається з низкою проблем, серед яких – незадовільний стан збереження об'єктів, недостатній рівень інфраструктурного розвитку, обмежене фінансування, відсутність комплексної політики управління спадщиною. Рекреаційна привабливість розглядається як сукупність характеристик території, що формують її здатність задовольняти потреби відпочинку, пізнання, естетичного сприйняття. Згідно з положеннями концепції сталого розвитку туризму, використання культурної спадщини повинно поєднувати збереження автентичності об'єктів із забезпеченням доступності для різних категорій населення.

Серед основних проблем, які гальмують розвиток рекреаційної функції на основі культурної спадщини, можна виокремити наступні. По-перше, фізичне

РОЗДІЛ 4

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ, СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

зношення та руйнування об'єктів спадщини: значна частина історико-культурних пам'яток перебуває в аварійному стані через тривалу відсутність фінансування та належної охорони. По-друге, нерозвинена інфраструктура доступу, що включає логістичні шляхи, систему навігації, сервісне забезпечення – все це стримує потік туристів навіть до найбільш відомих об'єктів. По-третє, спостерігається відсутність комплексної маркетингової стратегії просування культурної спадщини, коли регіони не мають чіткої ідентичності, а інформація про пам'ятки є фрагментарною або важкодоступною. Крім того, низький рівень міжсекторальної взаємодії між державними інституціями, громадами, туристичним бізнесом та науковцями заважає створенню цілісних програм розвитку. І нарешті, ризики надмірної комерціалізації спадщини, що за відсутності регуляторних механізмів призводить до втрати її автентичності та знецінення культурного змісту.

Для подолання окреслених проблем і формування сталого рекреаційного середовища на основі культурної спадщини доцільно впроваджувати комплексні напрями розвитку. Насамперед необхідна системна інвентаризація та цифровізація спадщини – створення відкритих реєстрів, 3D-моделювання об'єктів, використання віртуальної та доповненої реальності для розширення доступу. Важливим є інтегрування культурної спадщини у місцеві стратегії розвитку через підтримку креативних індустрій, розвиток тематичних подій, гастрономічного та етнографічного туризму. Сприяння професійній підготовці кадрів та створення мультидисциплінарних команд фахівців у сфері спадщини, туризму, планування і маркетингу є критично необхідним. Окрему увагу слід приділяти інклюзивності та залученню місцевих громад до процесів охорони, інтерпретації та презентації культурних ресурсів. Крім того, важливим напрямом є розвиток міжнародного партнерства, участь у програмах ЮНЕСКО, ЄС, транскордонних ініціативах, які дозволяють запозичувати найкращі практики, залучати інвестиції та посилювати управлінський потенціал.

Таким чином, культурна спадщина є не лише об'єктом охорони, а й стратегічним ресурсом соціально-економічного зростання. Її ефективне залучення до рекреаційної діяльності потребує інтегрованого підходу, який поєднує збереження, просування, інфраструктурне забезпечення та участь місцевих спільнот. Переорієнтація з вузькоохоронного підходу на сучасну модель сталого управління спадщиною дозволить перетворити її на важливий чинник розвитку регіонів, збереження культурної ідентичності та зміцнення громади.

Література:

1. Гуцуляк О.Ю. Культурна спадщина як ресурс розвитку туризму в Україні // Вісник Львівського університету. Серія географічна. – 2021. – Вип. 59. – С. 151–160.
2. Малеев І.І. Сучасні підходи до оцінки туристично-рекреаційної привабливості територій // Наукові записки КНУ імені Тараса Шевченка. Географія. – 2022. – № 2(84). – С. 47–53.

РОЗДІЛ 4
**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ,
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

3. Пахомов С.О., Колеснікова К.В. Рекреаційні ресурси України: стан і перспективи використання // Економіка і суспільство. – 2021. – № 26. – С. 88–94.

4. Янко І.В. Інтеграція культурної спадщини у стратегічне планування розвитку територій // Регіональна економіка. – 2020. – № 2. – С. 134–142.

УДК 658.155(477)

МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І.

кандидат економічних наук, старший викладач
кафедри менеджменту, управління
економічними процесами та туризму,
Мукачівський державний університет,

ПОГАСІЙ А.В.

здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Мукачівський державний університет

**АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ ВІЙНИ**

Воєнні дії, які охоплюють Україну з 2022 року, мають глибокий і багатовимірний вплив на економічну систему країни, зокрема на функціонування суб'єктів господарювання різного масштабу. Підприємства, що традиційно працювали в умовах стабільного або відносно прогнозованого ринку, змушені адаптуватися до надзвичайно нестабільного середовища, в якому порушено ланцюги постачання, втрачено ринки збуту, зруйновано виробничі потужності, а людський капітал частково евакуйований або мобілізований. У таких умовах формування економічних результатів набуває кризового та антикризового характеру, а їх оцінювання стає не лише інструментом управління ефективністю, а й основою для стратегічного планування виживання та подальшої трансформації бізнесу.

Економічні результати діяльності підприємства, за класичним визначенням, є сукупністю кількісних і якісних показників, що відображають досягнення цілей підприємства за певний період. Найбільш вживаними серед них залишаються: прибуток, рентабельність, показники ефективності використання ресурсів, ліквідність і платоспроможність, структура витрат, а також інтегральні індикатори типу EBITDA чи ROI. У мирний період формування цих результатів відбувається під впливом попиту, цінової політики, конкуренції, технологічного розвитку, інноваційної діяльності та якості менеджменту. Проте в умовах війни до них додаються зовнішні загрози, які часто є домінуючими та важко піддаються контролю з боку підприємства.

Серед факторів, що істотно впливають на економічні результати в умовах війни, можна виокремити кілька основних груп: фізичні, фінансові, правові, інституційні, соціально-психологічні та політичні. Фізичні фактори включають руйнування інфраструктури, виробничих приміщень, втрати або евакуацію

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>